

[Helge Larsen.]

produktionsnedgang og arbejdsløshed, og vi ønsker fuld beskæftigelse under det stabilest mulige pris- og omkostningsniveau.

Der henvises ofte, og det er også blevet gjort her i dag, til de lavest lønnedes forhold. Deres problem er vel i mange tilfælde et uddannelsesproblem, fordi tallet af ikke-faglærte er for stort. Jeg vil derfor opfordre til, at lovgivningen om oplæring og specialuddannelse af ikke-faglærte benyttes så meget som overhovedet muligt. Vi har med centraliseringen af læringskolerne en række tidligere tekniske skoler, som må kunne anvendes til formålet, og problemet omkring oplæringen er så meget større, som der i disse år sker en betydelig tilvanding til byerhvervene fra landbrugserhvervet. Først og fremmest af hensyn til de pågældendes egne forhold, deres indtjeningsmuligheder og deres tilfredshed i beskæftigelsen, men også af hensyn til behovet for mere specialiseret arbejdskraft bør omskoling og oplæring af ikke-faglærte have en fremtrædende plads. Adskilligt ville uden tvivl også være vundet for en forøgelse i produktionen, om erhvervslivet i højere grad ville acceptere deltidsskæftigelse af kvinder. For mange kvinder er det umuligt eller et helt urimeligt arbejdspress ved siden af at passe småbørn og hjem også at skulle arbejde fuldt timetal. Kunne man så også i det private erhvervsliv, som stat og kommune har gjort det, nå frem til lige løn for lige arbejde, ville nye arbejdskraftreserver nok komme frem, og naturligvis også når det nu gradvis lykkes at fjerne en del af de vanskeligheder, der knytter sig til sambeskatningen. Vi har løst nogle af disse problemer ved en begyndende proportionalbeskatning, og med de planer for en videreførelse af proportionalbeskatningen, som foreligger, vil yderligere en række af disse problemer blive løst. Jeg bemærkede med interesse, at andre ærede ordførere her i dag gav udtryk for vilje til fordomsfrit at drøfte disse problemer og finde en løsning på dem.

Jeg bemærkede for nogen tid siden, at lederen af en af de store organisationer sagde, at det er politikernes opgave at tage samfundshensyn og at holde orden i økonomien. Jeg benægter naturligvis ikke dette, jeg benægter ikke, at regering og folketing har deres meget store del af opgaven, men folkestyre består nu ikke blot i, at vælgerne

hvert fjerde år vælger repræsentanter til folketinget; det består også i, at hver enkelt borger har et medansvar for den udvikling, samfundet gennemløber. Folkestyre bygger på en vis solidaritet, der naturligvis ikke udelukker, at en eller flere grupper tilkæmper sig større rettigheder eller bedre kår, men det må dog forbindes med hensynet til samfundets fællesskab, hvis ikke vi skal risikere at ende i en alles krig mod alle. Derfor må også de saneringsbestrebelse, som er udfoldet af regering og folketing, følges op af ansvarsbevidsthed hos samfundets borgere, og jeg er overbevist om, at loven om økonomisk samordning vil kunne bidrage hertil. Den er just en understregning af et ansvar på et tidspunkt i samfundsudviklingen, da statsmyndigheder og erhvervsliv ikke står som fjender af hinanden, men netop søger et samarbejde for at skabe de bedste forudsætninger for fremgang og udvikling. Jeg benægter som sagt ikke statsmyndighedernes store ansvar for den økonomiske balances opretholdelse, men det er levn fra en tid, der er gået i graven, at markere det skarpe skel mellem stat og erhvervsliv. Samarbejdet er jo for længst begyndt, omend politiske fordomme måske hindrer nogen i at se det og indrømme det. Lande, hvis regeringer ideologisk ligger meget til højre for den danske regering, har for længst etableret samarbejde mellem stat og erhvervsliv og benytter derunder former, der i meget minder om vore samordningsbestrebelse.

For godt et år siden fik den høje regering af folketinget bemyndigelse til at indlede forhandlinger om Danmarks optagelse i fællesmarkedet sammen med England. Det var for det radikale venstre en given sag, at Danmark måtte vælge denne fremgangsmåde, og der er ingen ændring sket i denne stillingtagen. Vi ønskede i sin tid det store europæiske frihandelsområde virkeliggjort, og da det ikke blev til noget, var det rigtigt at gå med i EFTA-sammenslutningen, fordi disse 7 lande repræsenterer aftagerne af hovedparten af vore landbrugs- og industrivarer. Men det stod også klart, at det var en ulykkelig løsning i det lange løb med en opdeling af Europa i 2 markedsområder, som begge var af stor betydning for dansk eksport. Englands beslutning om at